

MIQËSIA NË KOHË KRIZE

Mbështetja e BE-së për Kosovën në luftë kundër COVID-19

MIQËSIA NË KOHË KRIZE

Mbështetja e BE-së për Kosovën në luftë kundër COVID-19

Prill 2021, Prishtinë

Titulli i publikimit:

Miqësia në kohë krize: Mbështetja e BE-së për Kosovën në luftë kundër COVID-19

Publikuar nga:

Instituti i Kosovës për Politikën Evropiane

Vendi dhe data e publikimit:

Prishtinë, prill 2021

Ky raport është hartuar me mbështetjen e Fondacionit të Kosovës për Shoqëri të Hapur, KFOS. Përmbajtja e tij është përgjegjësia e vetme e Institutit të Kosovës për Politikën Evropiane dhe në asnjë formë nuk pasqyron pikëpamjet e Fondacionit për Shoqëri të Hapur, apo KFOS-it.

(faqe qëllimisht lënë zbrazët)

PËRMBAJTJA

Shkurtesat	6
Hyrja	7
Përmbledhja ekzekutive	8
Ndihma e menjëhershme shëndetësore	10
Grantet për rimëkëmbje ekonomike dhe sociale	12
Kredi për stabilitet makro-ekonomik	21
Sigurimi i vaksinave	27
Rekomandimet	29
Lista e figurave	31

SHKURTESAT

BB	Banka Botërore
BE	Bashkimi Evropian
BPV	Bruto Produkti Vendor
DG NEAR	Drejtoria e Përgjithshme për Fqinjësi dhe Negociatat e Zgjerimit
ECDC	Qendra Evropian për Parandalimin e Sëmundjeve dhe Kontrollin
ERP	Programi për Reforma Ekonomike
FMN	Fondi Monetar Ndërkombëtar
IPA II	Instrumenti i Para-Anëtarësimit 2014-2020
IPA III	Instrumenti i Para-Anëtarësimit 2021-2027
KE	Komisioni Evropian
KFOS	Fondacioni i Kosovës për Shoqëri të Hapur
MFPT	Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve
MiM	Memorandumi i Mirëkuptimit
MSh	Ministria e Shëndetësisë
NIPAC	Koordinatori Kombëtar për IPA
NVM	Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme
OBSH	Organizata Botërore e Shëndetësisë
OJQ	Organizatat Jo-Qeveritare
PE	Parlamenti Evropian
PFM	Menaxhimi i Financave Publike
NP	Ndërmarrjet Publike
QKUK	Qendra Klinike Universitare e Kosovës
RAP	Reforma e Administratës Publike
SBS	Mbështetja Sektoriale Buxhetore
TBE	Traktati i Bashkimit Evropian
TFBE	Traktati për Funkionimin e BE-së
KB	Kombet e Bashkuara
UNOPS	Zyra e Kombeve të Bashkuara për Shërbimet Projektuese
WBIF	Korniza Investuese e Ballkanit Perëndimor
ZBE	Zyra e BE-së në Kosovë

HYRJA

Kur kriza më e madhe shëndetësore në botë ka goditur Kosovën, ajo është kthyer nga Bashkimi Evropian (BE). Nga mbështetja politike e liderëve të BE-së, mbajtjes së kufijve të hapur për të siguruar qarkullim të papenguar të produkteve shëndetësore, sigurimin e testeve COVID-19, e deri tek mbështetja administrative dhe shkencore nga ana e Qendrës Evropiane për Parandalimin e Sëmundjeve dhe Kontrollin (ECDC) – Kosova është mbështetur në BE-në.

Mbështetja financiare e BE-së për Kosovën ka tejkaluar mbështetjen e çdo vendi të tretë. Natyrisht, duhet thënë se edhe vet BE-ja është ballafaquar me sfida të mëdha në menaxhimin e pandemisë. Sidoqoftë, BE-ja ka dëshmuar se është opsion dhe partner i vetëm i Kosovës i cili ka pasur kapacitetet për të asistuar vendin në përballje me pasojat e pandemisë

Në këtë kontekst, ky dokument synon të ofroj pasqyrën e qartë dhe të kuptueshme të mbështetjes së BE-së për Kosovën në adresimin e pasojave të pandemisë.

Dokumenti ka V kapituj. Në kapitullin I do fokusohemi në asistencën e menjëhershme financiare të BE-së që është ofruar sektorit shëndetësor të Kosovës me qëllim të adresimit të pasojave të pandemisë. Në kapitullin II do të diskutojmë mbështetjen financiare të BE-së për rimëkëmbje ekonomike dhe sociale. Në kapitullin III do të shpjegojmë kredinë prej €100 milionë në mes Kosovës dhe BE-së që ka për qëllim të ruaj stabilitetin makro-financiar të vendit. Në kapitullin IV do të prezantojmë format e ndryshme përmes të cilave BE-ja është duke tentuar të siguroj vaksinat anti-COVID19 për qytetarët e Kosovës. Në kapitullin e fundit do të ofrojmë një numër të rekomandimeve të cilat besojmë se do të avancojnë bashkëpunimin Kosovë – BE në luftë kundër COVID-19.

Në fund, dëshirojmë të falënderojmë institucionet e Kosovës, në veçanti Zyrën e Koordinatorit Kombëtar për IPA (NIPAC), dhe Komisionin Evropian (KE). Shumica e asaj që do të gjeni këtu është bërë e mundur me mbështetjen e tyre bujare. Dhe sigurisht dëshirojmë të falënderojmë Fondacionin e Kosovës për Shoqëri të Hapur (KFOS) i cili e njohu rëndësinë e këtij projekti dhe pa mbështetje të të cilit e gjithë kjo nuk do të ishte e mundur.

PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE

Dy javë pas regjistrimit të rastit të parë pozitiv COVID-19 në Kosovë, ish-Ambasadorja e BE-së në Kosovë ishte duke nënshkruar marrëveshjen financiare e cila do i ofronte Kosovës €5 milion për qëllime të sigurimit të pajisjeve më të rëndësishme shëndetësore në përballje me pandeminë. Përderisa politikanët e Kosovës bënin lojëra politike të cilat eventualisht do bënin Kosovën të vetmin vend në botë i cili do rrëzonte qeverinë në mes pandemisë, BE-ja ka siguruar çdo gjë nga auto-ambulancat dhe ventilatorët, e deri tek shtretër të rinj spitalor.

Përtej urgjencës shëndetësore, dhe me qëllim të mbështetjes së rimëkëmbjes ekonomike, BE-ja ka dizajnuar një arkitekture financiare për të mbështetur grupet më të cenueshme të shoqërisë dhe për të siguruar stabilitet makro-financiar të vendit. Në këtë drejtim, BE-ja ka lansuar një pako grantesh prej €63 milion dhe €100 milion kredi me kushtet tejet të favorshme. Sa për krahasim, politikanët e Kosovës gjatë së njëjtës periudhë nuk kanë arritur të miratojnë Ligjin për Rimëkëmbje Ekonomike as pas gjashtë raundeve të votimit.

Sot, programi i vaksinimit kundër COVID-19 është duke u zbatuar anembanë botës dhe përderisa bota është duke tentuar të kthehet normalitetit përsëri në Kosovë vendi është duke u mbështetur në BE-në për sigurimin e vaksinave. BE-ja ka lidhur kontratat për furnizim me vaksina me disa kompani farmaceutike. Si akt i solidaritetit me vendet e Ballkanit Perëndimor, BE-ja ka alokuar €70 milion për financimin e vaksinave të vendeve të Ballkanit të cilat janë siguruar për vendet e BE-së. Po ashtu, Kosova do të pranoj edhe 300,000 vaksina falas nga COVAX-i, i cili mbështetjen më të madhe e pranon nga BE-ja. Ndërkohë, BE-ja ka lansuar projektin rajonal me OBSH-në në vlerë prej €7 milion për të mbështetur përgatitjet për një proces sa më efektiv dhe efikas të vaksinimit.

Po ashtu duhet njohur se vaksinimi kundër COVID-19 është kthyer në garë globale me implikime gjeopolitike. Rusia dhe Kina kanë bërë përpjekje serioze për të minuar programet e vaksinimit të SHBA-ve dhe BE-së në botë. Këtë e kemi parë shumë qartë në Ballkanin Perëndimor. Në këtë drejtim, BE-ja duhet të merr hapat e vendosur për të siguruar se mbetet faktor kyç gjeopolitik në rajon.

Në kohën e këtij shkrimi Kosova mbetet vend i vetëm i cili nuk ka filluar programin e vaksinimit. Në kohën e këtij shkrimi Kosova mbetet vend i vetëm pa liberalizim të

vizave. Në kohën e këtij shkrimi Kosova mbetet vend i vetëm i cili nuk njihet nga të gjitha vendet e BE-së.

Siç mund të vëreni, këtu kemi një trend të qartë. Përderisa liberalizimi i vizave dhe mos-njohja nga pesë vendet anëtare të BE-së janë procese komplekse politike, sigurimi i vaksinave për qytetarët e Kosovës është çështje shëndetësore dhe humanitare. Në kohën e krizës më të madhe shëndetësore, qytetarët e Kosovës presin që fqinjët e tyre Evropian do qëndrojnë në krahun e tyre në tejkalimin e kësaj sfide – apo për të huazuar moton e BE-së: “të bashkuar në diversitet”.

Figura 1: Mbështetja e BE-së për Kosovën në luftë kundër COVID-19

Instrumenti	Lloji i mbështetjes	Përfituesi
Mbështetja e menjëhershme shëndetësore	€5 milion	Spitalet, qytetarët
Rimëkëmbja ekonomike dhe sociale	€63 milion	Gratë, pakicat, mikro-ndërmarrjet, OJQ-të, punëtorët shëndetësorë
Kredi e butë	€100 milion	Buxheti i shtetit
Sigurimi i vaksinave	300,000 vakcina (COVAX) 95,000 vakcina (BE)	Qytetarët

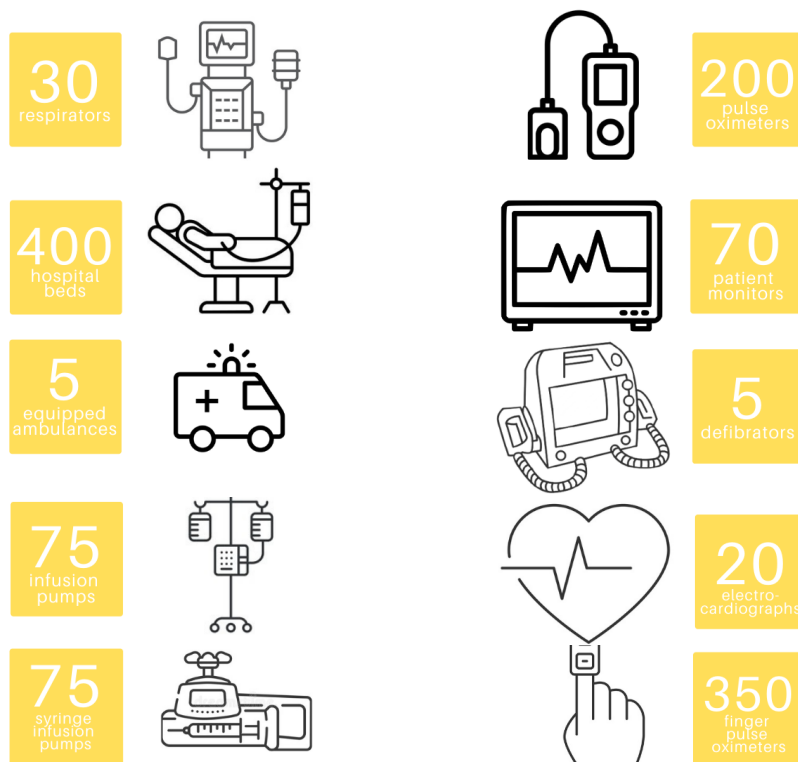
NDIHMA E MENJËHERSHME SHËNDETËSORE

Me 13 mars 2020, Kosova regjistroj rastin e parë pozitiv COVID-19. BE-ja ishte partneri i parë i Kosovës i cili u përgjigj me ndihmen financiare për të mbështetur sistemin shëndetësor në përballje me pandeminë.

Me 30 mars 2020, BE dhe Kosova nënshkruan marrëveshjen financiare prej €5 milion e cila ka siguruar Qendrës Klinike Universitare të Kosovës (QKUK) pajisjet më të rëndësishme në përballje me pandeminë:

- 30 ventilatorë;
- 400 shtretër;
- 5 ambulanca, tërësisht të pajisura;
- 75 pompa infuzioni;
- 75 pompa shiringë infuzioni;
- 200 oksimetra pulsi;
- 70 monitorë;
- 5 defibratorë;
- 20 elektrokardiografë; dhe
- 350 oksimetra të pulsit në gisht.

Figura 2: Ndiqma e menjëherëshme e BE-së për Kosovën në përballje me COVID-19

Po ashtu, me 23 prill 2020 BE-ja dhuroj Kosovës 60,000 teste COVID-19. Me 10 korrik 2020, Gjermania dhuroj 6,000 teste RT-PCR.

Kosova është përfshirë në Marrëveshjen e Përbashkët të Prokurimit të BE-së, duke siguruar kështu qasje më të lehtë në pajisjet e nevojshme shëndetësore. Po ashtu, Kosova ka përfituar nga ndarja e informatave dhe ekspertiza e ofruar nga Qendra Evropian për Parandalimin e Sëmundjeve dhe Kontrollin (ECDC).

Përderisa e gjithë bota ishte në garë për të siguruar pajisjet mbrojtëse personale, BE-ja siguroj se vendet e Ballkanit Perëndimor nuk do kanë pengesa administrative në importimin e pajisjeve shëndetësore nga BE-ja. Kësisoj, rajoni i Ballkanit u bë rajon i vetëm jashtë Hapësirës Ekonomike Evropiane i cili gëzoj status të tillë të privilegjuar.

GRANTET PËR RIMËKËMBJE EKONOMIKE DHE SOCIALE

Pandemia e cila ndaloj gjithë botën filloj si një urgjencë shëndetësore, ndërsa më pastaj prodhoj pasojat e thella socio-ekonomike. Ndalimi i menjëhershëm i të gjitha aktiviteteve ekonomike, humbjet e vendeve të punës dhe masat për distancim total kanë prodhuar shok dhe ndryshime sociale të cilat janë duke rritur rrezikun e erozionit të kohezionit social. Duke pas parasysh se 55% e popullatës botërore nuk kanë qasje në mbrojtje sociale, pandemia do prodhoj efekte afatgjate në arsim, punësim, të drejtat e njeriut, dhe sigurimin e ushqimit të mjaftueshëm. Duke pas parasysh rolin e gruas në Kosovë, gratë në veçanti janë ndikuar negativisht nga pandemia.

Minoritetet dhe grupet e cenueshme të cilat jetojnë në kufirin e varfërisë janë në veçanti të ekspozuar rreziqeve shëndetësore.

Pasojat e pandemisë në ekonominë e Kosovës pritet të jenë të rënda (-7% rënie e BPV-së në vitin 2020 e vlerësuar nga Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN)) dhe ato do të intensifikojnë pabarazitë ekzistuese ekonomike dhe dobësitë veçanërisht për gratë dhe pakicat. Pamundësia e bizneseve për të kryer punën e tyre po ndikon në punësimin dhe të ardhurat e qytetarëve, duke ndikuar kështu drejtpërdrejt në konsum, i cili është në rënie të ndjeshme. Për më tepër, fluksi i remitancave pritet të ulet ndjeshëm, gjë që do të dobësojë më tej konsumin. Nga ana tjetër, shumë ndërmarrje të vogla dhe të mesme do të falimentojnë, nga të cilat ndërmarrjet mikro do të përballen me rreziqet më të mëdha. Varfëria dhe cenueshmëria pritet të rriten ndjeshëm.

Gjatë viteve të fundit, rritja ekonomike e Kosovës nuk ka ulur normat e papunësisë, dhe as nuk ka krijuar vende të reja pune të mjaftueshme për të përmbysur trendin e migrimit me efektet e saj të rrjedhjes së trurit. Kosova ka një popullsi kryesisht të re. Mosha mesatare e popullsisë është rreth 30 vjet dhe vetëm 7.4% e popullsisë është më e vjetër se 65 vjeç.

Rreth 18% e popullsisë së Kosovës jeton nën kufirin e varfërisë, dhe 5% jeton në varfëri ekstreme. Familjet me tre ose më shumë fëmijë kanë një shkallë të varfërisë prej 26.3% dhe shkallë të varfërisë ekstreme prej 8%. Në përgjithësi, shkalla e varfërisë tek fëmijët është 23%.

Komunitetet e pakicave janë gjithashtu ndër më të rrezikuarat në Kosovë. Fëmijët e këtyre komuniteteve nën pesë vjeç kanë tre herë më shumë gjasa të vuajnë nga kequshqyerja kronike dhe më pak se 54% e tyre janë vaksinuar kundër fruthit, krahasuar me 94% të pjesës tjetër të popullsisë së fëmijëve.

Banorët e zonave rurale dhe familjet e drejtuara nga gratë janë grupe të tjera të rrezikut të prekur veçanërisht nga varfëria. Ata përballen me më shumë vështirësi për të hyrë në arsim, shëndetësi dhe shërbime sociale dhe për këtë arsye janë më të ekspozuar ndaj ndikimit ekonomik dhe social të krizës aktuale. Grupe të tilla si komunitetet romë, ashkali dhe egjiptianë, si dhe gra dhe njerëz me aftësi të kufizuara, përballen me rreziqe më të mëdha përmes papunësisë afatgjatë, pjesëmarrjes më të lartë në ekonominë gri, pagave të ulëta dhe mungesës së mundësive për të gjeneruar burime alternative të të ardhurave.

Ndërsa 18% e popullsisë jeton nën kufirin e varfërisë, vetëm 6% e popullsisë përfiton nga shërbimet e ndihmës sociale dhe 11% e popullsisë përfiton nga skema e pensionit bazë. Ndërsa ekonomia tkurret dhe papunësia rritet, këto grupe në rrezik të varfërisë do të preken në mënyrë disproporcionale.

Përtej varfërisë, gratë janë në një pozitë të cënueshme brenda shoqërisë kosovare. Në nivelin e familjes dhe individit, izolimi dhe vështirësitë financiare që rezultojnë nga mbyllja e shkollave dhe aktivitetet ekonomike, po çojnë në një rritje të dhunës në familje, veçanërisht të bazuar në gjini dhe të dhunës ndaj fëmijëve me viktime që vuajnë në shtëpitë e tyre, të cilat ata ndajnë kryesisht. Ndërkohë, qasja e tyre në ndihmë dhe shërbime po pengohet nga funksionimi i kufizuar i institucioneve.

Për më tepër, gratë janë në vijën e parë të kësaj pandemie - përmes kujdesit shëndetësor, kujdesit për të moshuarit, kujdesit për fëmijët, punës sociale dhe vullnetarizmit. Sidoqoftë, në kohë krize, gratë nuk janë të përfshira sa duhet në procesin e vendimmarrjes dhe zhvillimit të politikave - ato lihen jashtë formësimit të vendimeve që ndikojnë në jetën e tyre. Disa nga ndikimet e identifikuar gjinore të shpërthimit të pandemisë përfshijnë rritjen e barrës së grave për punën e papaguar në shtëpi, mos-fuqizimin ekonomik dhe një rritje të boshllëqeve gjinore në punësim (gratë gjenden kryesisht në punën joformale dhe me kohë të pjesshme), humbja e vendeve të punës, qasja e kufizuar dhe cilësia e zvogëluar e shërbimeve shëndetësore.

Në këtë drejtim, pasi BE-ja siguroj ndihmen e menjëhershme shëndetësore, vëmendja e saj lëviz në sigurimin e ndihmës afat-mesme për të adresuar pasojat ekonomike dhe sociale të pandemisë.

Duke njohur presionin urgjent dhe të paparë BE u përpoq të riorganizojë ndihmën e saj ekzistuese financiare në mënyrë që të krijojë një rrjet efektiv socio-ekonomik që do të ndihmojë qytetarët e Kosovës në kapërcimin e pasojave të pandemisë. Kjo përpjekje u organizua përgjatë tre drejtimeve kryesore: (1) ndryshimi i marrëveshjes financiare IPA 2019; (2) ndryshimi i marrëveshjes financiare IPA 2020; dhe (3) zbatimi më i shpejtë i programeve të mbështetjes sektoriale buxhetore për Reformën e Administratës Publike (RAP) dhe Menaxhimin e Financave Publike (PFM).

Kjo përpjekje rezultoi në paketë financiare prej €63 milion të organizuar sipas programeve të mëposhtme:

- €26.5 milion mbështetje e drejtpërdrejtë buxhetore përmes projektit të ri "EU4 Resilience";
- €13 milion mbështetje e drejtpërdrejtë buxhetore përmes kontratave ekzistuese për PAR dhe PFM;
- €11,86 milion për projektin "BE për mbrojtjen sociale gjatë pandemisë";
- €11.6 milion f për mbështetje për bizneset e vogla dhe nevoja të tjera të menjëhershme.

Pavarësisht nga rëndësia e të katër programeve, një vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet programit të mbështetjes direkte buxhetore "EU4 Resilience" dhe projektit "EU4 Social". Këto dy programe jo vetëm që përbëjnë më shumë se 50% të paketës financiare, por ato synojnë të lehtësojnë ndikimin e pandemisë COVID-19 në grupet më të prekura duke adresuar nevojat themelore dhe urgjente, siç janë ushqimi, strehimi, kujdesi shëndetësor dhe mbështetja psikosociale. Në periudhën afatmesme, këto veprime do të forcojnë qëndrueshmërinë e sistemit të mbrojtjes sociale për të përballuar kërkesën në rritje për ndihmë pas krizës. Për më tepër, ato do të kontribuojnë në rritjen e qasjes në shërbimet e bazuara në të drejtat dhe skemat e përfitimeve sociale, shëndetësore dhe punësimit për gratë dhe fëmijët dhe ato nga pakicat, të cilat nuk janë regjistruar zyrtarisht.

Më 20 nëntor 2020, Kosova dhe BE nënshkruan kontratën e drejtpërdrejtë të mbështetjes buxhetore "EU4 Resilience". Objektivi i përgjithshëm i mbështetjes është rritja e rezistencës dhe transparencës në kohë krize dhe zbutja e ndikimit socio-ekonomik të krizës COVID-19 në Kosovë, veçanërisht për grupet në nevojë, fermerët dhe ndërmarrjet e vogla dhe mikro. Në dhjetor 2020, në bazë të kërkesës nga Kosova, BE-ja pagoi 20.5 milion € direkt në buxhetin e Kosovës, ndërsa një shtesë prej 6 milion € do të paguhet pasi të përmbushen objektivat e vendosura për t'u arritur deri në Shkurt 2021.

Projekti përbehet nga këto katër objektiva specifike.

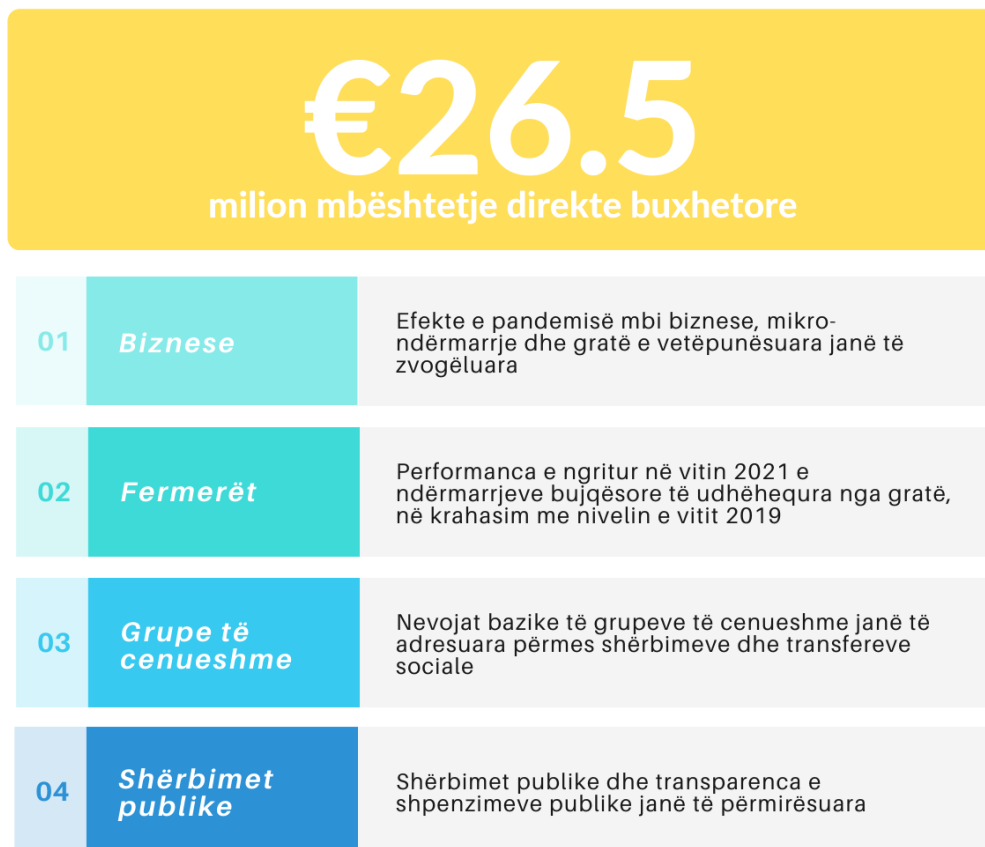
- **Ndikimi negativ ekonomik në biznese, përfshirë mikro ndërmarrjet dhe gratë dhe burrat e vetëpunësuar është zvogëluar**
 - Më shumë gra dhe burra në tregun formal të punës, si përqindje e të punësuarve të përgjithshëm;
 - Bizneset pranojnë mbështetjen e nevojshme për të mbijetuar dhe për tu rritur.
- **Ndërmarrjet bujqësore të udhëhequr nga gratë dhe burra rritin performansen prodhuese në 2021, krahasuar me 2019:**
 - Kërkesat dhe standardet përkatëse për sigurinë e ushqimit, higjienën, mirëqenien e kafshëve dhe mjedisin adresuar më mirë nga fermerët e Kosovës (etnia, kur është e mundur, dhe gratë dhe burrat) në 2021 krahasuar me 2019.

- **Nevojat themelore të grave, burrave dhe fëmijëve në nevojë gjatë krizës plotësohen përmes shërbimeve shtesë dhe transfereve:**
 - Gratë dhe burrat më të rrezikuar përfitojnë transfere dhe shërbime shtesë sociale për të kaluar pandeminë.
- **Përmirësimi i shërbimeve publike, transparencë dhe shënjestrimi i shpenzimeve publike drejt realizimit të objektivave strategjike**
 - Rritja e mbikëqyrjes së shpenzimeve të fondeve publike.

Rezultatet e pritura:

- Kosova arrin të zbusë ndikimin socio-ekonomik të krizës COVID-19, veçanërisht për grupet në nevojë, fermerët dhe ndërmarrjet mikro dhe të vogla, duke përdorur një qasje të përgjegjshme gjinore;
- Ndërmarrjet bujqësore të udhëhequra nga gra dhe burra me rritje të aftësive prodhuese dhe performancës në vitin 2021 krahasuar me nivelet e vitit 2019;
- Të ardhurat e individëve të cenueshëm dhe qasja në shërbimet themelore ruhen, duke përdorur një qasje të përgjegjshme gjinore ;
- Qëndrueshmëria e fuqizuar përmes përmirësimit të shërbimeve publike dhe mbikëqyrjes dhe shënjestrimit më të mirë të shpenzimeve publike në realizimin e objektivave strategjike.

Figura 4: Projekti “EU4 Resilience”

Projekti “BE për mbrojtjen sociale gjatë pandemisë” do të mbështesë grupet në nevojë me mbrojtje sociale pas pandemisë COVID-19. Duke mbështetur njerëzit më të rrezikuar, përfshirë gratë, kjo do të kontribuojë në ruajtjen e kohezionit shoqëror. Veprimi do të përmirësojë gjithashtu qeverisjen dhe efikasitetin e ndihmës dhe mbrojtjes sociale përmes mbështetjes së synuar për përfundimin e reformave kryesore të sektorit.

Projekti do të ketë një ndikim të drejtpërdrejtë në grupet më të ndjeshme dhe individët që jetojnë në 38 komunat e Kosovës të cilët do të identifikohen në koordinim të ngushtë me Ministrinë e Shëndetësisë (MSH), Departamentet Komunale të Shëndetësisë dhe Mirëqenies Sociale dhe Qendrat e Punës Sociale (QPS). Këto grupe do të përfshijnë listën e mëposhtme jo-shteruese: Familjet që jetojnë në varfëri; gratë, fëmijët dhe të moshuarit që jetojnë në izolim ose varfëri; familje nga komunitete të caktuara minoritare siç janë romët, ashkalinjtë dhe egjiptianët që jetojnë në varfëri ose në rrezik të marginalizimit socio-ekonomik; fëmijë pa kujdes prindëror; fëmijë dhe të rritur me aftësi të kufizuara fizike ose mendore; gratë dhe/ose fëmijët viktimë të ose në rrezik të dhunës me bazë gjinore, abuzimit ose dhunës në familje; gra dhe fëmijë që jetojnë në zona të largëta ose rurale që përjetojnë vështirësi për të hyrë në objektet dhe shërbimet mjekësore, sociale ose arsimore.

Projekti përbëhet nga këto pesë objektiva dhe aktivitete specifike.

Rezultati 1: Sigurimi i shërbimit të përmirësuar për grupet më të cenueshme nga pandemia

Ky rezultat do të arrihet përmes këtyre aktiviteteve:

Aktiviteti 1.1: Mbështetje Qendrave për Punë Sociale në identifikimin/menaxhimin e rasteve të përfituesve të programeve dhe në ofrimin e shërbimeve humanitare dhe themelore (zhvillimi i sistemit të integruar të menaxhimit të çështjeve; prezantimi i skemës së praktikës për punëtorët psikosocialë të sapo diplomuar).

Aktiviteti 1.2: Angazhimi i grave dhe vajzave për iniciativa të përgjegjshme gjinore (të tilla si prodhimi i mjeteve parandaluese), identifikimi i nevojave dhe veprimet e komunitetit për të adresuar normat, qëndrimet dhe sjelljet shoqërore të bazuara në pakica dhe diskriminuese gjinore.

Aktiviteti 1.3: Sigurimi i paketave familjare (ushqim, higjienë, shtëpi dhe sende të tjera thelbësore, përfshirë produktet e higjienës femërore, siç janë peceta sanitare) për familjet në nevojë në koordinim me Qendrat për Punë Sociale, duke siguruar që pakicat dhe personat që janë jashtë çdo mbrojtjeje të përfitojnë nga skema.

Aktiviteti 1.4: Sigurimi i fondeve për të mbuluar kostot themelore të jetesës (shërbimet komunale, qiraja, transporti bazë, strehimi i urgjencave, pajisjet e ngrohjes, etj.) për familjet që jetojnë në varfëri ekstreme dhe shërbimet sociale rezidenciale nëse është e nevojshme, përfshirë mbështetjen për personat që jetojnë në vendbanime të paligjshme (sigurimi i qasjes në infrastrukturën themelore publike dhe fondet për të mbuluar kostot themelore të jetesës).

Rezultati 2: Fuqizimi i qasjes në shërbimet sociale dhe pajisjet mbrojtëse personale për punonjësit e vijës së parë për të zbutur efektin e pandemisë.

Ky rezultat do të arrihet përmes këtyre aktiviteteve:

Aktiviteti 2.1: Shpërndarja e Pajisjeve Mbrojtëse Personale për punonjësit e vijës së parë (p.sh. shërbimet sociale, reagimi i emergjencave, shërbimet e burgut, punëtorët e mbledhjes së mbeturinave, OJQ-të);

Aktiviteti 2.2: Përmirësimi i qasjes dhe transportit në shërbimet sociale në mënyrë që të sigurohet qasja e personave më të rrezikuar në shpërndarjen e rregullt të ushqimit bazë, paketave higjienike etj.

Rezultati 3: Ofrimi i shërbimeve sociale përmes një skeme ri-grantimit dhe përmirësimi i qeverisjes dhe financimit të shërbimeve sociale.

Ky rezultat do të arrihet përmes këtyre aktiviteteve:

Aktiviteti 3.1: Zbatimi i skemës/ave të ri-grantimit për të siguruar sigurimin e vazhdueshëm të shërbimeve rezidenciale, të kujdesit ditor, të bazuar në shtëpi dhe të shërbimeve parandaluese (përfshirë shërbimet e ndihmës në internet/në linjë telefonike, shërbimet shëndetësore (informacion dhe përgjigje ndaj raste), për personat më të rrezikuar (të moshuar, fëmijë dhe të rritur në nevojë, pakica, viktima të dhunës në familje, dhunë me bazë gjinore dhe trafikim, përfshirë pavarësinë e tyre ekonomike dhe ri-integrimin);

Aktiviteti 3.2: Sigurimi i asistencës teknike institucioneve të nivelit qendror dhe lokal

për të çuar përpara reformat në sektorin social dhe për t'i mundësuar atyre që t'i përgjigjen në mënyrë adekuate nevojave të shërbimit social të Kosovës, përfshirë përmes financimit të rregullt të ofruesve joqeveritarë të shërbimeve sociale dhe kapaciteteve për pakicat dhe çështjet gjinore politikat dhe programet.

Rezultati 4: Mbështetja e komuniteteve pakicë dhe grave sipërmarrëse për të vendosur / mirëmbajtur prodhimin dhe integrimin e zgjeruar shoqëror ndërmjet komuniteteve në mes pandemisë COVID-19 dhe pasojave të saj.

Ky rezultat do të arrihet përmes këtyre aktiviteteve:

Aktiviteti 4.1: Mbështetje për ndërmarrjet e vogla jo-shumicë dhe ndër-etnike dhe shoqatat e biznesit për të shfrytëzuar ekonominë e shkallës për grupet e prodhuesve (skema e ri-grantimit dhe këshillimi i biznesit);

Aktiviteti 4.2: Mbështetje për 20 projekte të komunitetit për të adresuar nevojat pas krizës të të gjitha komuniteteve në zonat jo-shumicë dhe mbështetje për 38 iniciativa të përfshirjes sociale për të promovuar dialogun dhe integrimin ndër-komunitar (skema e ri-grantimit);

Aktiviteti 4.3: Shpërndarja e paketave (ushqimore dhe jo-ushqimore) për familjet e komuniteteve pakicë që jetojnë në varfëri ekstreme në koordinim me Qendrat për Punë Sociale dhe bashkëpunim të ngushtë me gratë dhe organizatat e pakicave aktive në nivelin lokal.

Rezultati 5: Zhvillimi i kapaciteteve dhe mbështetja financiare e dhënë OShC-ve që punojnë për të promovuar barazinë gjinore gjatë pandemisë COVID-19.

Ky rezultat do të arrihet përmes këtyre aktiviteteve:

Aktiviteti 5.1: Grante të vogla për OShC-të e grave dhe grupet e ndjeshme për t'u përfshirë në proceset e vendimmarrjes dhe reformat e politikave, veçanërisht në lidhje me përgjigjen ndaj krizës socio-ekonomike që rezulton nga pandemia e COVID-19;

Aktiviteti 5.2: Sigurimi i zhvillimit të kapaciteteve për OShC-të e grave, përfshirë sigurimin dhe trajnimin në pajisjet dhe teknologjitë e TIK, duke mundësuar operacione dhe ndikim të përmirësuar.

Figura 5: Projekti “BE për mbrojtjen sociale gjatë pandemisë”

Para pandemisë, Kosova kishte në zbatim dy programe të mbështetjes buxhetore sektoriale (SBS) me BE-në: (1) SBS për Reformën e Administratës Publike dhe (2) SBS për Menaxhimin e Financave Publike. Mënyra e hartimit të këtyre kontratave është që nga njëra anë institucionet e Kosovës angazhohen për të kryer një numër të reformave specifike, dhe nga ana tjetër BE-ja i shpërblen këto reforma me fondet e BE-së. Në këtë drejtim, pas shfaqjes të pandemisë, institucionet e BE-së dhe të Kosovës punuan për së afërmi për të siguruar që ndihma e planifikuar në bazë të dy kontratave të SBS-së të ofrohet Kosovës sa më shpejt që të jetë e mundur. Kjo përpjekje siguroi €13 €milion shtesë të fondeve të BE-së në buxhetin e Kosovës.

Po ashtu, nën IPA 2020 BE-ja ka ndarë €11.6 milion shtesë për të mbështetur bizneset e vogla dhe nevoja të tjera të menjëhershme që mund të shfaqen papritmas në Kosovë.

KREDI PËR STABILITET MAKRO-EKONOMIK

Më 25 maj 2020 Parlamenti Evropian dhe Këshilli i Bashkimit Evropian miratuan një vendim (Vendim (BE) 2020/7012) për sigurimin e ndihmës makro-financiare për vendet e zgjerimit dhe vendeve fqinje në kontekstin e pandemisë COVID-19. Vendimi ka vënë në dispozicion Kosovës Asistencën Makro-Financiare (MFA) deri në €100 milion në formën e një kredie.

MFA është pjesë e paketës së re të BE-së për reagimin ndaj krizave. Përdoret për të adresuar situatat e krizave të bilancit të pagesave (BP), së bashku me një marrëveshje disbursuese të FMN-së që i nënshtrohet një programi të rënë dakord të reformave ekonomike. Në këtë situatë të jashtëzakonshme, Komisioni propozoi programe të MFA-së edhe për partnerët që përfitojnë nga fondet emergjente nga FMN, të cilat mund të vijnë pa veprime paraprake dhe/ose kushtëzime, të tilla si përmes Instrumentit të Financimit të Shpejtë (RFI). Këto 'MFA të krizës' për këtë arsye janë më të shkurtër në kohëzgjatje (12 muaj në vend të 2.5 viteve) dhe përfshijnë vetëm dy disbursime. Disbursimi i parë lëshohet sa më shpejt që të jetë e mundur pas miratimit të Vendimit të MFA-së dhe pas marrëveshjes përkatëse për një Memorandum Mirëkuptimi (MM) me secilin përfitues. Disbursimi i dytë lëshohet pasi të plotësohen kushtet që do të detajohen në Memorandumet e Mirëkuptimit. Sa i përket çdo MFA, ky kushtëzim është specifik për secilin partner për të siguruar që ajo është plotësisht e përshtatshme, brenda kornizës së instrumentit të MFA për: nxitjen e stabilitetit makroekonomik ndërsa përmirësimin e menaxhimit të përgjithshëm makroekonomik, forcimin e qeverisjes ekonomike dhe transparencën, dhe përmirësimin e kushteve për rinovim rritje e qëndrueshme. Për më tepër, do të duhet të formulohet në një mënyrë që bën të mundur zbatimin, duke marrë parasysh harkun kohor më të shkurtër dhe kontekstin e pandemisë në vazhdim.

MFA e BE-së ka për qëllim të ndihmojë partnerët të mbulojnë një pjesë të nevojave të tyre urgjente të financimit të jashtëm në kontekstin e programeve të FMN-së që zbatohen aktualisht, duke ulur në këtë mënyrë dobësitë e bilancit të pagesave afatshkurtra të ekonomisë së tyre në lidhje me krizën COVID-19. Asistenca do të mbështesë stabilizimin e jashtëm dhe në këtë mënyrë do t'u sigurojë hapësirë politikave autoriteteve për të zbatuar masa për të luftuar pasojat ekonomike nga kriza COVID-19, ndërsa inkurajon gjithashtu zbatimin e reformave që synojnë përmirësimin e menaxhimit makroekonomik, qeverisjen ekonomike dhe transparencën, dhe kushtet për rritje e ripërtërishme e qëndrueshme.

MFA është në përputhje me synimet e strategjive të zgjerimit dhe fqinjësisë së BE-së. Kjo u sinjalizon partnerëve në rajon se BE është e gatshme t'i mbështesë ata në këtë kohë krize të paparë.

Në këtë drejtim, në korrik 2020 Kosova dhe BE nënshkruan një Marrëveshje të Kredisë prej €100 milion. Objektivi i Marrëveshjes Kreditore është të lehtësojë kufizimet e financimit të jashtëm të Partnerit, të lehtësojë bilancin e pagesave dhe nevojat buxhetore, të forcojë pozicionin e saj të rezervës valutore dhe të ndihmojë Kosovën të adresojë dobësitë aktuale të jashtme dhe financiare.

Figura 6: Objektivat e Marrëveshjes së Kredisë Kosovë-BE

Ndihma prej €100 milion do të disbursohet në dy këste deri në €50 milion secila. Kësti i parë prej €50 milion i ndihmës u lëshua me nënshkrimin dhe hyrjen në fuqi të Memorandumit Mirëkuptimit dhe Marrëveshjes Shoqëruese Kreditore dhe ishte e kushtëzuar me zbatimin e programit të FMN-së.

Lirimi i këstit të dytë prej €50 milion, në parim, nuk do të bëhet më herët se tre muaj pas lëshimit të këstit të parë. Shpërndarja e këstit të dytë të ndihmës do të jetë e kushtëzuar nga vlerësimi pozitiv nga KE në emër të Bashkimit Evropian, i progresit të bërë në lidhje me një numër masash makroekonomike dhe rregullimi strukturor dhe, nëse është e zbatueshme, në zbatimin e zotimeve të rëna dakord me FMN-në. Kushtet e politikave të bashkangjitura kësaj ndihme bazohen në ERP të Kosovës, si dhe në reformat e tjera të lidhura me politikat.

Para lëshimit të këstit të dytë nga Komisioni, Kosova do t'i sigurojë Komisionit një Deklaratë të Pajtueshmërisë për përmbushjen e kushteve të mëposhtme.

Financat publike

- Sigurohuni që buxheti vjetor 2021, siç është paraqitur në Kuvend, të bazohet në parashikime të azhurnuara makro-fiskale dhe të marrë parasysh informacionin e disponueshëm për ekzekutimin e buxhetit në vitin 2020;
- Miratimi i rregullave të punës për komisionin përgjegjës për riklasifikimin e përfituesve të skemës së pensioneve të veteranëve të luftës me synimin për të kufizuar kostot fiskale të skemës në përputhje me kufirin e parashikuar në ligj;
- Përgatitni një dokument opsionesh mbi krijimin e një organi të pavarur për mbikëqyrjen fiskale, i ngarkuar ndër të tjera me vlerësime të ndikimit fiskal të iniciativave kryesore, për konsultime të mëtejshme me palët e interesuara, përfshirë BE-në;
- Publikoni rregullisht në faqen e internetit të Ministrisë së Financave bilancet tremujore dhe pasqyrat e fitimit dhe humbjes së ndërmarrjeve publike (NP) me një vonesë prej tre deri në katër muaj. Kryeni vlerësimin e parë të rrezikut në lidhje me NP-të me rrezik të lartë, bazuar në treguesit e përfitimit, likuiditetit dhe aftësisë paguese.

Sektori financiar

- Filloni një studim të borxhit të familjeve, duke siguruar një pasqyrë të integruar të borxhit të familjeve për të gjitha institucionet financiare (bankare dhe jo-bankare).

Qeverisje e mirë dhe luftë kundër korrupsionit

- Publikoni mbi baza tremujore informacion të plotë mbi miratimin dhe zbatimin e masave të ndihmës emergjente COVID-19, përfshirë shumat e ndihmës sipas kategorisë së përfituesve, identitetin dhe shumat e alokuara për 50 përfituesit më të mëdhenj të ndihmës, si dhe kushtet dhe kriteret e alokimit për mbështetjen në përputhje me kërkesat ligjore të Kosovës për konfidencialitetin;
- Përgatitja e një drafti të parë të strategjisë së sektorit të sundimit të ligjit bazuar në rishikimin funksional të sektorit të sundimit të ligjit dhe një procesi konsultativ;
- Hartoni propozime për masa konkrete për të përmirësuar mbledhjen e të ardhurave nga taksat, duke përfshirë edhe uljen e joformalitetit.

Punësimi

- Filloni përgatitjen e një studimi të fizibilitetit mbi një skemë të Garancisë për Rini duke marrë parasysh përvojat përkatëse rajonale.

Figura 7: Nëntë indikatorë për transhenë e dytë kreditore BE-Kosovë

1

Sigurohuni që buxheti vjetor 2021, siç është paraqitur në Kuvend, të bazohet në parashikime të azhuruara makro-fiskale dhe të marrë parasysh informacionin e disponueshëm për ekzekutimin e buxhetit në vitin 2020

2

Miratimi i rregullave të punës për komisionin përgjegjës për riklasifikimin e përfituesve të skemës së pensioneve të veteranëve të luftës me synimin për të kufizuar kostot fiskale të skemës

3

Përgatitni opsionet mbi krijimin e një organi të pavarur për mbikëqyrjen fiskale, i ngarkuar me vlerësime të ndikimit fiskal të iniciativave kryesore, për konsultime të mëtejshme me palët e interesuara, përfshirë BE-në

4

Publikoni rregullisht në faqen e internetit të MF-se bilancet tremujore dhe pasqyrat e fitimit dhe humbjes së NP-ve me një vonesë prej tre deri në katër muaj. Kryeni vlerësimin e parë të rrezikut në lidhje me NP-të me rrezik të lartë, bazuar në treguesit e përfitimit, likuiditetit dhe aftësisë paguese

5

Filloni një studim të borxhit të familjeve, duke siguruar pasqyrë të integruar borxhit të familjeve për të gjitha institucionet financiare

6

Publikoni mbi baza tremujore informacion të plotë mbi miratimin dhe zbatimin e masave emergjente COVID-19, përfshirë shumat e ndihmës sipas kategorisë së përfituesve, identitetin dhe shumat e alokuara për 50 përfituesit më të mëdhenj të ndihmës, si dhe kushtet dhe kriteret e alokimit në përputhje me kërkesat ligjore të Kosovës për konfidencialitetin

7

Përgatitja e draftit të parë të strategjisë së sundimit të ligjit bazuar në rishikimin funksional të sektorit të sundimit të ligjit dhe një procesi konsultativ

8

Hartoni propozime për masa konkrete për të përmirësuar mbledhjen e të ardhurave nga taksat, duke përfshirë edhe uljen e joformalitetit

9

Filloni përgatitjen e një studimi të fizibilitetit mbi një skemë të Garancisë për Rini duke marrë parasysh përvojat përkatëse rajonale

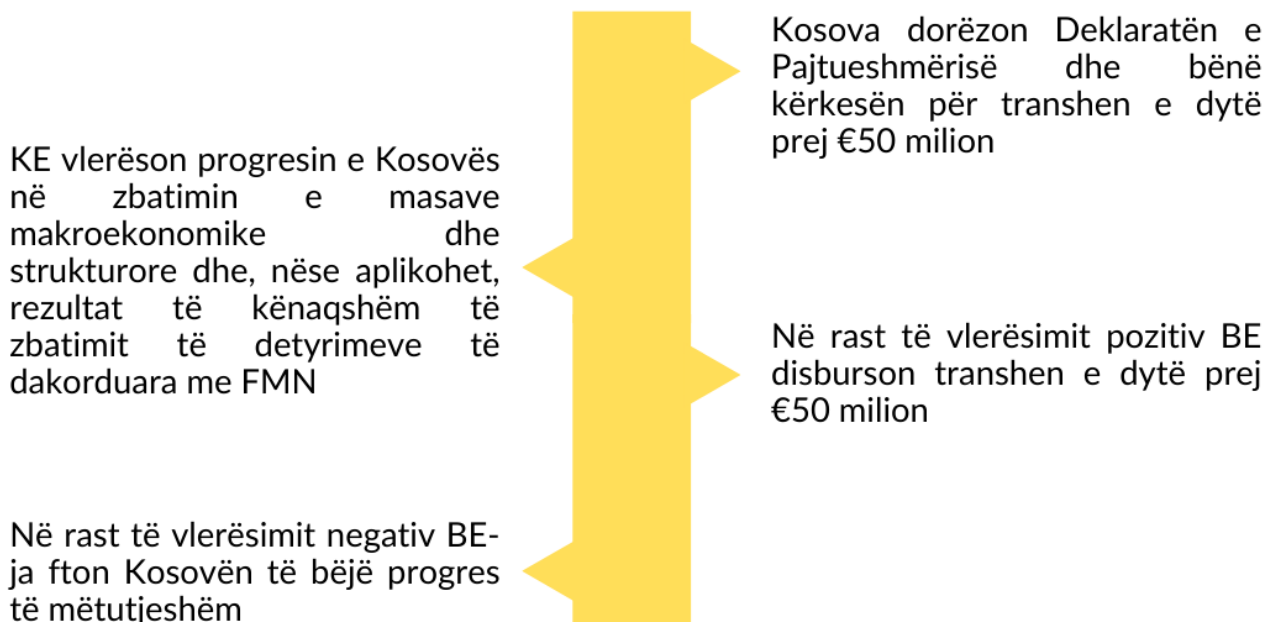
Pas marrjes së deklaratës së pajtueshmërisë nga Kosova, Komisioni do të vlerësojë, bazuar në konsultime me institucionet e Kosovës, progresin e bërë në lidhje me përmbushjen e kushtëzimit. Në këtë vlerësim, vëmendje e veçantë do t'i kushtohet reformave për të përmirësuar financat publike, stabilitetin financiar, qeverisjen e mirë dhe luftën kundër korrupsionit dhe punësimin. Në rast të një vlerësimi negativ, Komisioni mund të mbajë disbursimin e kësteve derisa Kosova të provojë pajtueshmërinë me kushtëzimin.

Figura 8: Disbursimi i Marrëveshjes së Kredisë BE-Kosovë

Transha e parë

Transha e dytë

I.SIGURIMI I VAKSINAVE

BE është e përkushtuar të sigurojë që të gjithë ata që kanë nevojë për një vaksinë ta marrin atë, kudo në botë. Kjo është arsyeja pse ajo menjëherë iu përgjigj thirrjes së Organizatës Botërore të Shëndetësisë (OBSH) për veprim dhe ka ndihmuar në mbledhjen e gati €16 miliardë që prej 4 majit 2020 nën Përgjigjen Globale ndaj Koronavirusit, mekanizmin global për qasje universale në teste, trajtime dhe vakcina kundër koronavirusit dhe për rimëkëmbjen globale.

Mekanizmi COVAX është shtylla kryesore e bashkëpunimit global për të përshpejtuar zhvillimin, prodhimin dhe qasjen e barabartë në testet, trajtimet dhe vaksinat COVID-19. Mbi €870 milion janë zotuar deri më tani nga BE dhe Shtetet Anëtare për COVAX. COVAX synon të blejë 2 miliardë doza deri në fund të vitit 2021, përfshirë mbi 1.3 miliardë për vendet në zhvillim. Kjo do të ndihmojë në zhvillimin e një portofoli të larmishëm të vaksinave, të negociuar me furnizues të ndryshëm dhe duke mbuluar teknologji të ndryshme shkencore, kohën e dorëzimit dhe çmimet. Kosova do të marrë 300,000 vakcina falas përmes COVAX.

Pjesëmarrja e BE-së në COVAX është plotësuese me negociatat e vazhdueshme të BE-së me kompanitë e vaksinave të nisura në bazë të Strategjisë së Vaksinimit të BE-së. Përpjekjet e BE-së për të zhvilluar dhe prodhuar një vaksinë efektive do të përfitojnë të gjithë në komunitetin global. Investimi i BE-së në rritjen e kapacitetit prodhues do të jetë në shërbim të të gjitha vendeve në nevojë. Përmes Marrëveshjeve të Blerjes së Hershme, u kërkon prodhuesve të bëjnë të disponueshëm kapacitetin e tyre të prodhimit për të furnizuar të gjitha vendet dhe bën thirrje për rrjedhën e lirë të vaksinave dhe materialeve pa asnjë kufizim eksporti. Komisioni po koordinon gjithashtu dhurimin e disa prej dozave të blera nga Shtetet Anëtare të BE për vende të ndryshme partnere në mënyrë që të garantojë qasjen e tyre të hershme në vaksinat COVID-19 për punonjësit e kujdesit shëndetësor dhe popullatat në nevojë derisa vaksinat përmes COVAX të jenë më të disponueshme.

Në këtë drejtim, më 28 dhjetor 2020 KE miratoi një paketë prej €70 milion nën IPA II për të ndihmuar financimin e qasjes së partnerëve të Ballkanit Perëndimor në vaksinat COVID-19 të blera nga Shtetet Anëtare të BE.

Paketa do të shpërndahet në formën e granteve që do të ndihmojnë në mbulimin e kostos së vaksinave për grupet prioritare në rajon, si dhe pajisjet e nevojshme të

vaksinimit. Kjo do t'i mundësojë Ballkanit Perëndimor të blejë një numër vaksinash nga Marrëveshjet e Blerjes së Hershme së BE me gjashtë prodhues, me Shtetet Anëtare të BE të veçanta që ndajnë një pjesë të dozave të tyre të para-alokuara. Në këtë drejtim, Kosova aktualisht është duke përfunduar një marrëveshje me BE për një grant prej €7 milion.

Ndërsa BE vazhdon të mbështesë iniciativën COVAX, mekanizmin për të siguruar qasje të drejtë dhe universale në vaksinat COVID-19, dhe të gjithë partnerët e Ballkanit Perëndimor e kanë nënshkruar atë, dorëzimi i vaksinave sipas kësaj skeme pritet të fillojë më vonë se fushatat e vaksinimit në BE. Qasja në një numër dozash nga marrëveshjet e blerjes së BE do të lejojë që rajoni të fillojë vaksinimet paralelisht me Shtetet Anëtare të BE.

Komisioni dhe ECDC po ndihmojnë rajonin në finalizimin e strategjive të vaksinimit në përputhje me rekomandimet e Komisionit për të siguruar përgatitjen e duhur të fushatave dhe administrimin e vazhdueshëm të vaksinave. BE po financon gjithashtu një projekt €7 milion me OBSH për të ndihmuar në menaxhimin e logjistikës dhe shpërndarjen e vaksinave në Ballkanin Perëndimor.

Figura 9: Mbështetja e BE-së për sigurimin e vaksinave COVID-19 për Kosovën

REKOMANDIMET

Është e qartë se BE-ja ka qenë partneri më gjithëpërfshirës dhe konzistent në mbështetjen e Kosovës për të kontrolluar pandeminë. Siç mund të shihet nga ky hulumtim, BE ka ofruar një politikë holistike dhe mbështetje financiare për Kosovën në luftën e saj kundër COVID-19.

Duhet të theksohet se institucionet e Kosovës janë ballafaquar vazhdimisht me sfida në absorbimin e fondeve të BE-së. Asistenca e BE-së në luftën kundër COVID-19 nuk bën përjashtim. Prandaj, si BE ashtu edhe Qeveria duhet të ndërmarrin hapa për të siguruar që vëmendje e veçantë i kushtohet administrimit të fondeve të BE-së për COVID-19.

Kjo kërkon fillimin e një dialogu të afërt midis institucioneve të Kosovës dhe Zyrës së BE-së në Kosovë, si dhe vendosjen e një sistemi monitorimi që do të sigurojë që fondet e BE-së të arrijnë përfituesin më të prekshëm të ndikuar nga COVID-19.

Një sistem i tillë monitorimi duhet të sigurojë raportim të rregullt sasior dhe cilësor mbi ndikimin që po bëjnë fondet e BE-së. Është shumë e rëndësishme që qeveria dhe Zyra e BE-së në Kosovë të sigurojnë që rezultatet të komunikohen shumë qartë publikut, në funksion të prezantimit të drejtë të ndihmës së BE-së për COVID-19 në Kosovë.

Vaksinimi kundër COVID-19 është kthyer në garë globale me implikime gjeopolitike. Rusia dhe Kina kanë bërë përpjekje serioze për të minuar programet e vaksinimit të SHBA-ve dhe BE-së në botë. Këtë e kemi parë shumë qartë në Ballkanin Perëndimor. Në këtë drejtim, BE-ja duhet të merr hapat e vendosur për të siguruar se mbetet faktor kyç gjeopolitik në rajon.

Në kohën e këtij shkrimi Kosova mbetet vend i vetëm i cili nuk ka filluar programin e vaksinimit. Në kohën e këtij shkrimi Kosova mbetet vend i vetëm pa liberalizim të vizave. Në kohën e këtij shkrimi Kosova mbetet vend i vetëm i cili nuk njihet nga të gjitha vendet e BE-së.

Siç mund të vëreni, këtu kemi një trend të qartë. Përderisa liberalizimi i vizave dhe mos-njohja nga pesë vendet anëtare të BE-së janë procese komplekse politike, sigurimi i vaksinave për qytetarët e Kosovës është çështje shëndetësore dhe

humanitare. Në kohën e krizës më të madhe shëndetësore, qytetaret e Kosovës presin që fqinjët e tyre Evropian do qëndrojnë në krahun e tyre në tejkalimin e kësaj sfide – apo për të huazuar moton e BE-së: “të bashkuar në diversitet”.

LISTA E FIGURAVE

Figura 1: Mbështetja e BE-së për Kosovën në luftë kundër COVID-19

Figura 2: Ndihma e menjëhershme e BE-së për Kosovën në përballje me COVID-19

Figura 3: Mbështetja e BE-së për rimëkëmbjen ekonomike dhe sociale

Figura 4: Projekti “EU4 Resilience”

Figura 5: Projekti “BE për mbrojtjen sociale gjatë pandemisë”

Figura 6: Objektivat e Marrëveshjes së Kredisë Kosovë-BE

Figura 7: Nëntë indikatorë për transhenë e dytë kreditore BE-Kosovë

Figura 8: Disbursimi i Marrëveshjes së Kredisë BE-Kosovë

Figura 9: Mbështetja e BE-së për sigurimin e vaksinave COVID-19 për Kosovën

(faqe qëllimisht lënë zbrazët)

